

Den store familierreisen

Varme og hvite sandstrender, jungel og safari. De fleste lar det bli med drømmen, mens andre virkeliggjør den. Familien Ferguson planla sin store reise i ni år.

Tekst Emma Therese Hansen Foto Privat

Du har sikkert tenkt tanken. Hva om dere reiste jorden rundt i et helt år? Bort fra morgenstress og det rutinemessige hverdagslivet. Bort fra Cherrox og slaps, mørketid og julemas. Et helt år med unike opplevelser, til varmere strøk med kritthvite strender og asurblått hav. I fantasien ligger du allerede i en hengekøye mellom palmer og kokosnøtter eller svømmer med delfiner ...

Stine og Paul Ferguson hadde flere drømmer. Én av dem var å ta den store reisen. I 2005 hadde de akkurat blitt foreldre til lille Jack og tilbrakte seks uker av permisjonstiden i Italia.

– Vi satt på bassengkanten og la en tiårsplan som inneholdt følgende punkter: Dra verden rundt, Paul skulle ta en master, vi ville forsøke å få et barn til, begynne pensjonssparing og jeg skulle ta patent på en drikkeflasketut. Da vi kom hjem, spurte vi oss selv: «Hvordan får vi dette til? Dette kan vi få til!». Så begynte vi å spare.

Familien satte av en fast sum hver måned. I begynnelsen var det ikke mer enn rundt 1000 kroner hver, men summen økte etter hvert som de fikk bedre betalte jobber. Et av kriteriene var at sparingen ikke skulle gå på bekostning av å leve og at de skulle ha råd til å dra på ferie, men de skulle samtidig ikke kjøpe et dyrt hus eller dyre biler.

– Vi hadde en idé om at vi trengte 500.000 kroner som et minimum.

Etter ni år hadde de spart opp nok, og var klare til å reise et år tidligere enn planlagt. Familien fra Fredrikstad hadde i mellomtiden blitt fire. Jack var ferdig med tredje klasse og Leon hadde et år igjen i barnehagen. Det var på tide å bestille enveisbilletter til Bangkok.

Ut i verden

– Det var mange tanker som dukket opp da vi tok farvel med Oslo den 18. august 2014. «Er det riktig det vi gjør? Trygt?» Men samtidig tenkte vi: «Hurra vi er på tur! Nå lever vi ut drømmen vi har spart til så lenge!», forteller Stine Ferguson.

Koffertene veide 120 kilo og var altfor tunge. 12 måneder senere kom de hjem med to, små ryggsekker.

Turen gikk først til Asia og Ko Lanta, som er en øy i provinsen Krabi i Thailand. Her leide de et hus og barna gikk på den svenske skolen i to måneder. Leon startet i nulte klasse, mens Jack begynte i fjerde klasse. På forhånd hadde skolen hjemme i Norge gitt dem listen over skolebøker og lovet å sende prøver og ukeplaner hver fredag.

– Jack syntes skolen var helt fantastisk, med mye prosjektbasert læring. Det var maks ti elever pr. lærer og alle hadde sin individuelle læreplan. Her fikk barna venner og drev med mange aktiviteter. Jack begynte på thaiboksing og fotballtrening.

Skolen lå på stranden, der elevene hadde gymtimer og svømmetrening. Leon lærte seg å svømme på Ko Lanta. Livet var annerledes enn hjemme i Norge. Familien hadde plutselig et hav av tid.

Veien til Agra

Neste etappe på reisen var India og byene New Delhi, Agra, Jaipur, Varanasi og Mumbai. Her fikk familien virkelig oppleve kontraster. Fra å leve Syden-livet på Ko Lanta, var India noe helt annet.

– Her møtte vi en fattigdom vi aldri hadde kunnet forestilt oss på forhånd. Noe av det sterkeste var da voksne la seg ned midt på veien, det var ikke plass inntil veggen. Man gikk og trakk over mennesker.

I New Delhi tok det familien fem timer å bestille alle togbillettene. Togsystemet i India har 14 forskjellige klasser og hvis du var ekstra fattig endte du opp på taket. Familien hadde på forhånd fått tips om nettsiden seat61.com som forklarte det meste. Toget gikk først til Agra og Taj Mahal.

– Agra er en liten by som er bygd for et visst antall mennesker, men det er seks ganger så mye folk der. Byen var møkkete og fæl. Vi møtte kameler, okser, svin, hunder, kuer og esel i veien og det rant kloakk i gatene. Luktene var intense på godt og vondt. Leon gikk og holdt seg for nesen, noe jeg syntes var ufint, så jeg gikk og kjøpte parfyme slik at han kunne få litt på armen og lukte på den. Men det var også duft av sjasmin, mat, parfymen og trær. Man gikk fra den verste til den beste lukten.

I Varanasi, en av de eldste bebodde byene i verden og Indias

Stine Ferguson (39) jobber i dag som leder for å utvikle Fredrikstad sentrum. Sammen med mannen Paul (39), som er daglig leder i Fortum Norge, og barna Jack (10) og Leon (6) dro familien på tur til Asia og Afrika og ble borte i et helt år. Turen hadde de planlagt og spart til i ni år. Det ble en uforglemmelig opplevelse.

Slik opplevde Jack Ferguson (10) reisen:

– Hvilket land likte du aller best?

– Jeg likte Sør-Afrika best, fordi det var spennende å se alle dyrene. Jeg lærte mye om de ulike dyrene av forskjellige safariguider, noe som gjorde at jeg forsto oppførselen til dyrene bedre.

– Hvordan var skolen?

– Det var ikke så mange i klassen, så vi fikk hjelp mye raskere enn hjemme i Norge. Undervisningen var også annerledes. Vi fikk f.eks. jobbe med et prosjekt i en hel måned. Alle de andre fagene ble likevel fulgt.

– Fikk du nye venner der?

– Jeg fikk mange nye venner, og vi lekte mye med noe som heter pøjer (baller i kjetting/tråd som man svinger rundt). Noen venner har jeg fortsatt kontakt med.

– Du gikk også på thaiboksing. Fortell!

– Jeg synes det var kjempekult. I thaiboksing bruker vi både bein til ulike spark og armer med både albue- og skulderslag. Det er nok den største forskjellen fra vanlig boksing.

– Andre morsomme ting du prøvde underveis?

– Jeg fikk nærkontakt med dyr. Jeg tok på en gepard i Afrika, red på en elefant i Thailand og holdt en vill slange i jungelen rundt halsen. På Bali lærte jeg å surfe og i Thailand dykket jeg for første gang.

– Spiste du noe du aldri hadde spist før?

– Ja, jeg spiste thali på togstasjonen i India uten å bli syk. På stranden i Kambodsja spiste jeg små, grillede blekksprut på pinne. I Afrika spiste vi både kudu og antilope og i Japan spiste vi mye rart.

– Hvilket dyr i Afrika likte du aller best?

– Jeg likte aller best geparden, siden jeg kunne ta på en i et privat reservat. Men løven er egentlig favorittdyret mitt. Vi lette etter ville løver i over 70 timer på ulike safariturere.

– Hvordan var det å bo i en trehytte i jungelen?

– Vi så ingen slanger på den turen, men vi så den største edderkoppen vi noen gang har sett i jungelen der. Selv om det var

myggnetting rundt oss, var det mye mygg om kvelden. Å sove i trehytte var noe av det beste vi gjorde på hele turen.

– Hvordan levde andre barn du møtte på reisen?

– Det var mange som ikke hadde det bra, de bodde på gaten uten hus og noen ganger uten foreldre, så de tigget penger til mat og drikke. Men det var mange som hadde det bra også.

– Hvordan var det å være så lenge borte fra vennene dine i Norge?

– Det følte ikke som om det var så lenge, for året gikk så fort.

– Hvordan var det å komme hjem igjen?

– Det er litt rart at alt er det samme, mens jeg føler meg annerledes. Jeg synes det er litt kjedelig her hjemme nå. Det var veldig gøy akkurat da vi kom hjem, men nå er alt som før.

– Har du lyst til å reise mer?

– JAAA! Jeg vil tilbake til Afrika på ferie så snart vi kan. Når jeg blir stor skal jeg bli safarikjører i Afrika og dyrlege.

EVENTYRLANDET: Kong Harald og dronning Sonja var noen av dem familien møtte i Burma. Her fra tempelbyen Bagan.

KINA: En drøm går i oppfyllelse. Hele familien foran terrakottahæren i Xian.

spirituelle hovedstad, var liklukten sterk. Hit valfarter pilegrimer. Et bad i Ganges skal visstnok fjerne dårlig karma og den som dør her slipper å bli gjenfødt. Elvebredden består av badeplasser og kremasjonssteder, derav liklukten.

I Mumbai ble de invitert i bryllup. Da opplevde de en annen side av India.

Bryllupsfeiring

– To år tidligere hadde vi hatt to utenlandske ungdommer boende hos oss i Fredrikstad. De deltok på en Peace Camp i regi av Lions, og den ene av dem kom fra Mumbai. Han inviterte oss hjem til sin familie. Der ble vi samtidig invitert i Mumbais største bryllup det året sammen med 4000 andre.

Det ble et av høydepunktene på turen.

– I India har hvert brudepar fem bryllup med ulike temaer. Vi var i «reception»-bryllupet. Da sitter brudeparet oppe på et podium i seks timer og hilser på alle gjestene. De serverte mat fra hele verden fra enorme buffeter.

Familien ble samtidig en attraksjon og et statussymbol for familien de bodde hos.

– Hver dag kom det 10–15 mennesker og hilste på oss. Mange kom langveisfra og hadde reist i to timer, ble i én og dro hjem igjen. Vi ble vist rundt og fikk se ting vi aldri hadde fått sett som vanlige turister. De viste oss den beste gatematen og sa: «Her blir dere ikke syke».

Og ingen ble syke, hverken i India eller i Burma, der de måtte pille levende kryp ut av matfatet.

Kongen og dronningen

I Burma møtte de Norge på flere måter, først i form av Telenor-reklame som var klistret på alle hus, skjul og parasoller. Så dukket

kong Harald og dronning Sonja opp.

– Er dere norske? spurte en forundret kong Harald.

Barna syntes det var veldig stas og ga kongeparet tegninger. De var de første norske turistene vi møtte og det var kongeparet!

Inntil 2011 var Burma et lukket land. For å dra til Burma må man fortsatt være invitert, men det er lett å søke opp firmaer på nettet som lager invitasjoner for deg. Tempelbyen Bagan, der 3000 pagoder i gull dekker et område mindre enn Fredrikstad, ble en magisk opplevelse for familien.

– Vi var der nesten helt alene og det var som å være i et eventyr. Man kunne krabbe inn i alle hulrom og det var spennende for barna. Om noen år er det nok ikke lenger lov.

Rottene likte seg også i et land der man satte frem mat til gudene.

– Maten i Burma var ikke god. Vi fant levende kryp i den blant annet. En kveld vi var på en restaurant og jeg sto i dokø, kom det en rotte og løp rett på meg! Da mistet jeg matlysten og gikk. Det var alltid en fem-seks rotter som løp rundt. Men jeg ble tøffere på dette etter hvert.

I Kambodsjas jungel satte krypene henne på prøve igjen.

Jungelliv og middag med militærjuntaen

På en øy utenfor Sihaoukville bodde de i en trehytte midt i jungelen.

– Det var 11 trær med trehytter og vi bodde i suiten med plass til fire stykker. Alt vi hadde rundt oss, var en myggnetting. Den første natten i trehuset sov jeg ikke i det hele tatt, men barna og mannen min sov kjempegodt. Det var helt mørkt og mange lyder fra jungelen. Jeg tenkte på slanger og kryp og de svære edderkoppene. Rotter romsterte oppe i trehuset den første natten. Vi hadde blitt frarådet å ta med oss mat inn i hytta, men vi hadde

«Vi snakker om reisen hver eneste dag. Vi har kjent på et tomrom etter at vi kom hjem, men det er et riktig tomrom.»

glemt en plastboks med kjeks i, og på morgenen så vi at de hadde gnagd på den. Etter to netter var jeg så sliten, men det var likevel et av høydepunktene på turen og en veldig spesiell opplevelse for alle.

Tilbake på fastlandet ble de en kveld invitert til bords av en gruppe menn.

– Vi takket ja, spiste, tok noen bilder og vi så at de ikke likte å bli tatt bilde av. Så oppdaget vi at alle hadde jo Rolex-klokker, og vi skjønte etter hvert at vi hadde sittet sammen med militærjuntaen i Kambodsja. Det var et sjokk!

Kontrastenes Afrika

Etter å ha feiret jul i etterlengtet luksus i Hua Hin i Thailand, var det endelig tid for å oppfylle sønnen Jacks ønske om å se «The Big Five» i Afrika. Da hadde mamma Stine løpt sitt andre halvmaraton og pappa Paul hadde vært alene på dykkerferie utenfor kysten av Burma. I Sør-Afrika dro de på seks dagers budget safari og teltet i bushen. I Namibia leide de campingbil og kjørte på egen hånd rundt i landet og tilbrakte seks netter i nasjonalparken Etosha, med telt på taket. Familien elsket det, og de brukte tilsammen 70 timer på å speide etter ville dyr.

– I nasjonalparken var det tre store campingplasser. De fleste våknet rundt klokken fem og tente opp bål, og klokken seks spiste vi frokost. Camping i Namibia kan virkelig anbefales.

Mellom de to safariturene dro de til Mosambik. Det ble derimot en tur familien ikke anbefaler til alle.

– I Mosambik fikk vi en lærepenge. Vi skulle egentlig dra til Kongo og besøke noen venner, men vi fikk ikke visum, så vi dro til Mosambik i stedet. Det var som å dra fra første til tredje verden på et blunk. Her møtte vi de fattigste mennesker som forståelig nok var både bitre og sinte. Det var bensinstasjoner uten bensin, matbutikker uten mat. Nøttene på stranden kostet 450 kroner kiloen! Bare de som hadde nok penger fikk mat. På et tidspunkt kjørte de seg vill på en øde strekning.

– Hadde vi fått motorstopp, kunne det virkelig ha gått ille. Vi var veldig redde. Vi hadde ikke gjort hjemmeleksen vår. Du må planlegge bedre når du drar inn i tredje verden. Vi lærte at man backpacker ikke med barn i Mosambik! Hadde vi planlagt bedre, ville vi nok ha fått en helt annen opplevelse av landet.

Bali og storby

Etter Afrika dro familien tilbake til Asia. På Bali ble de i en måned og badet, dykket og svømte med kjempestore skilpadder. Tre ganger om dagen kløp de seg i armen.

– Herregud, tenk at vi opplever dette her! måtte vi si til oss selv. På Bali sa jeg opp jobben hjemme i Norge. Brått var ikke trygg-

heten så viktig lenger.

Etter hengekøvelivet på Bali fristet storbyene i Asia. Hongkong, Beijing, Xian, Seoul, Tokyo, Kyoto og Osaka.

– Japanerne var så inkluderende, rolige og behagelige mennesker. Maten der er sunn og god og alt er rent og pent. Det samme gjaldt Korea. Da vi var i Korea herjet Mers-viruset, et forkjølelsesvirus, og VG skrev at Seoul var en spøkelsesby. Men de steriliserte alle tog og trikker. Jeg har aldri opplevd en renere by.

London og besøk hos familien til Paul ble siste stopp på reisen før de 15. juli i år landet på Gardermoen.

Hjemkomsten

På kontoret ni uker senere sitter Stine i sin nye jobb som leder for å utvikle Fredrikstad sentrum og forteller om den store reisen. Reisen føles som et helt liv siden. Det er mye som skal fordøyes.

– *Kranglet dere aldri underveis?*

– Vi har kranglet og ropt til hverandre! Men vi hadde samtidig tid til å snakke ordentlig sammen og løse konfliktene. Hvis vi hadde nettverk, kunne barna finne på å velge bort aktiviteter for å spille på Ipaden. Da ble vi voksne litt sure. Til tider har det vært enormt intenst å være sammen hele døgnet. Noen ganger ble løpeturene ekstra lange. Men det er ikke kranglene vi sitter igjen med. De gode minnene er så mange flere.

– *Hva har dere lært?*

– Vi snakker om reisen hver eneste dag. Vi har kjent på et tomrom etter at vi kom hjem, men det er et riktig tomrom. Barna har fått den tiden jeg har hatt dårlig samvittighet for ikke å ha gitt dem tidligere, og reisen har vært den viktigste investeringen i livet mitt. Vi har knyttet sterke bånd som familie og er klar for å møte utfordringer.

Stine har gitt bort massevis av klær etter at hun kom hjem. Hun mener det er fint lite man egentlig trenger.

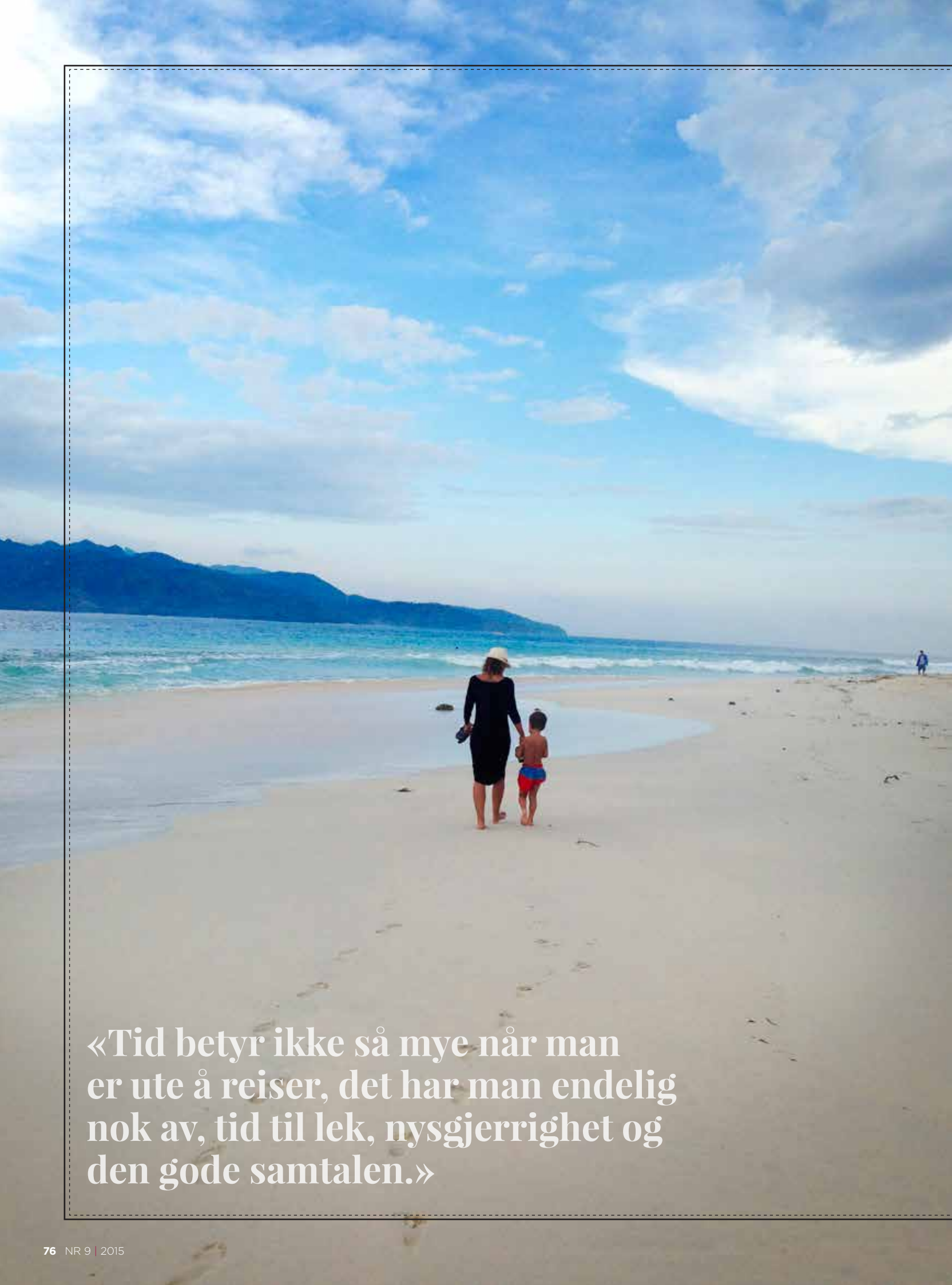
– Før var jeg perfektjonist og jeg hadde en glede av at guttene gikk med fine klær. Nå kan de kle seg som de vil. Vi har heller ikke hjemmelaget mat hver dag. Balanse i hverdagen er viktigere. Jeg bruker mer tid på å snakke med barna mine nå og jeg gleder meg mer over små ting. Vi har ledd veldig mye dette året og jeg har oppdaget at mannen min har en utrolig fin humor. Han er blitt mye mer utadvendt og vi krangler mindre.

– *Hva med barna?*

– Barna er blitt ekstremt utadvendte og trygge. Etter at vi kom hjem, har Jack blitt litt rastløs. Han var lei seg og syntes livet var kjedelig her. «Er dette livet mitt nå?» sa han. Da måtte vi forklare at «Ja, dette er livet ditt nå».

En ny tiårsplan er allerede lagt. Familien vet nå at det er fullt mulig å realisere store drømmer. Hvis man virkelig vil. ●

«Tid betyr ikke så mye når man er ute å reiser, det har man endelig nok av, tid til lek, nysgjerrighet og den gode samtalen.»

STINES REISETIPS:

På forhånd:

- › Planlegg noe, men ikke alt i forkant. Ha et åpent sinn og åpen reiserute. Dere vil møte mange underveis som har gode reisetips, og dere har god tid til å planlegge neste steg på selve reisen.
- › Hvis dere vet hvor dere skal, og landene krever visum, søk om det på forhånd.

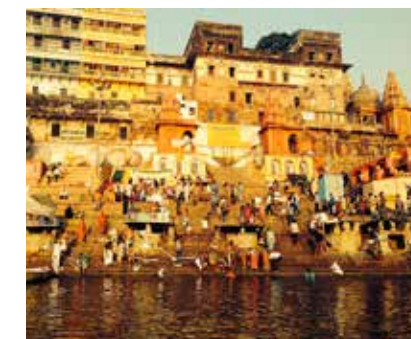

- › Sett av et bestemt beløp i måneden. Lag et budsjett og legg på litt så dere alltid har mulighet til å gjøre mer eller bo finere om uhellet er ute. Et eksempel på dagsbudsjett: 1200,- pr. dag: 400 til mat, 400 til å bo, 400 til aktiviteter.
- › Skriv ned målet med turen før avreise, hvilke forventninger du/dere har og snakk med hverandre om de ulike forventningene.
- › Sjekk UD, som gir anbefalinger om hvilke land det er trygt å dra til.
- › Snakk med barna i god tid på forhånd og la barna være med å bestemme. Snakk om at trygghet ikke er et sted, men at vi som foreldre er tryggheten for barna.

- › Ta nødvendige vaksiner avhengig av hvilke land du vil dra til. Begynn med dette 10 måneder før du reiser for å rekke alle. Dette koster en del (vi brukte 26.000 kr, ca. 18-20 sprøyter hver.)
- › Vanlig reiseforsikring gjelder ikke etter 45 dager, men det finnes spesialleverandører som World Nomads.

- › Ha en åpen dialog med skolen, spør om du kan få være en del av hva som skjer hjemme. Man kan også gå på skole underveis. I fag som norsk, KRLE og samfunnsfag har barna krav på Skype-undervisning via Global-skolen eller Norskskolen, men kun hvis man bor sammenhengende på et sted i minst fire måneder.
- › Gi jobben beskjed i god tid om dere skal søke permisjon.
- › Skal dere reise mye med tog? Sjekk ut seat64.com
- › Reis fra sommer til sommer. Det er fint å følge skoleåret for barna og det er godt å komme tilbake i sommermånedene så man kan lande litt før neste skoleår begynner. Det er også skattemessige fordeler ved å fordele reisen over to år.
- › Lei ut hus og biler! Lag skriftlige kontrakter på begge deler.
- › Pakk lett og pakk for de stedene du skal. Du trenger mindre enn du tror. Når du er ferdig med ett land, send ting hjem eller gi bort til lokalbefolkningen underveis.

På turen

- › Husk at hverdagen er med på tur! Det er enormt intenst å være sammen som familie, som par og som søsken 24 timer i døgnet i et helt år, men la det være en del av utfordringen ved reisen.
- › Gjør noe hver for dere i ulike former; alene, med ett barn, med to barn, slik at partneren får fri. Tren om du vil, det er utrolig mange måter å trene på når du er ute og reiser.

- › Ha et veldig åpent sinn. Mange er kontaktsøkende, og vil vite «alt» om deg og Norge. Ta med noen bilder på telefonen hjemmefra.
- › Prøv å bo litt lenger på hvert sted, minimum tre-fire netter, men hvis du skal reise et helt år, sett av to eller tre lengre perioder som åtte-ti uker på ett sted. Lei et hus. Dette roer barna og du blir godt kjent med kulturen.

- › Benytt Airbnb, Tripadvisor, Homestays etc.
- › Begynn forsiktig, men tøy grensene etter hvert som dere blir mer reisevante. Dere lærer underveis, som å sove i åpent trehus i jungelen, camping i Namibia og selfdrive på safari.
- › Del på oppgavene underveis; en av dere bestiller flybilletter, den andre fikser hotellene. La en bli ekspertpaker, mens den andre holder styr på økonomien både hjemme og på reisen. Bruk hverandres styrker og spill på lag. La barna få faste oppgaver, for eksempel pakking av egne klær. La dette være en del av team-samarbeidet.
- › Legg inn hviledager. Ha dager hvor dere ikke skal gjøre noe.
- › La barna bli med å bestemme.
- › Vær klar over forskjeller i land og mellom land som grenser til hverandre, som Sør-Afrika og Mosambik.
- › Det er lov å endre på ting underveis. Jeg ville blogge hele turen, men til slutt ble det et press som jeg ikke ønsket. Sosiale medier holder mer enn nok.

Hjemme igjen:

- › Vær klar over at dere kan oppleve en liten nedtur når dere er hjemme igjen, som rastløshet.
- › Vær åpne med hverandre og lag temakvelder hvor bilder og prat om turen blir levende igjen.
- › Legg nye planer.